

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

110212

بررسی ارتباط بین مولفه های سازمان یادگیرنده با میزان کارآفرینی

اعضای هیئت علمی دانشگاه ارومیه

مهشید مجتهدی

۱۳۸۷

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی

تیم مدیران
تیم مدیران

استاد راهنما

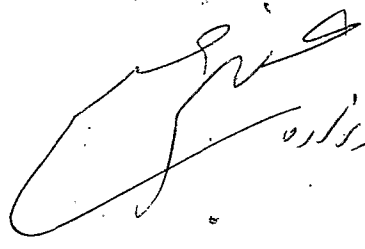
۱۳۸۸ / ۲ / ۲۳

دکتر میر محمد سید عباس زاده

۱۱۵۲۸۴

مورد پذیرش هیات محترم

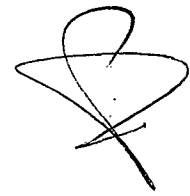
پایان نامہ محمد مجتہد ^۸ بہ تاریخ ۱۷/۰۶/۲۰۱۷ء شماره
داوران با رتبہ عالی و نمبرہ الاقرار گرفت.

1- استاد راہنما و رئیس ہیئت داوران :

محمد مجتہد ^۸ کراچی

2- استاد مشاور :

3- داور خارجی : برام احمد کراچی

4- داور داخلی : محمد صنی

5- نمایندہ تحصیلات تکمیلی : سعید سعید

تقدیر و تشکر

حال که به لطف و کرم خدای، این محمل به سرمنزل رسیده است، با دلی سرشار از خضوع، خشوع، مهر و عشق نسبت به ذات اقدس خداوندی، وی را شکر و سپاس می گویم که شایستگی تحصیل و پوئیدن راه علم و تحقیق را به من عطاء فرمود. همچنین بر خود فرض می دانم مراتب تقدیر و قدردانی خالصانه و صمیمانه خود را تقدیم عزیزانی نمایم که بدون پشتیبانی و مساعدتهای آنها طی این طریق بسیار بعید و دشوار می نمود:

استاد راهنمای فرزانه و بزرگوارم جناب آقای پرفسور دکتر میر محمد سید عباس زاده که پشتوانه غنی علمی، معنوی و اخلاقی ایشان توشه ارزشمندی بود که قرین این راه گردید. از ایشان بی نهایت سپاسگزارم چرا که در مدت این دوره و همچنین در زمان تحصیل و در همه حال درسهای ارزشمند بسیاری از ایشان آموختم. امیدوارم که شایستگی حفظ سمت شاگردی ایشان را برای همیشه داشته باشم.

از پدر و مادر عزیزم، از همسر گرانقدرم دکتر ناصر فرقانی و فرزندان دلبندم امیر حسین و امیر کسری که در طی این دو سال با محبت های بی دریغشان سختی ها را برای بنده هموار نمودند و برای همه عزیزانی که به شکل های مختلف به بنده لطف نمودند تا این کار به سر منزل مقصود برسد تشکر و قدردانی نموده و از خداوند متعال توفیق روزافزون برای آنها مسئلت می نمایم.

چکیده

موضوع پژوهش حاضر بررسی ارتباط بین مولفه های سازمان یادگیرنده با میزان کارآفرینی اعضای هیئت علمی دانشگاه ارومیه می باشد. به طور کلی هدف اساسی این پژوهش سنجش میزان کارآفرینی اعضای هیئت علمی دانشگاه ارومیه بر اساس پنج مولفه سازمان یادگیرنده می باشد، برای جمع آوری اطلاعات از دو پرسشنامه سازمان یادگیرنده و کارآفرینی استفاده شده است که روایی پرسشنامه فوق الذکر پس از چندین بار مطالعه و بررسی مورد تأیید استاد راهنما قرار گرفته، و همچنین برای سنجش پایایی از آزمون آلفای کرونباخ استفاده گردیده که پایایی پرسشنامه سازمان یادگیرنده ۰/۹ و پرسشنامه کارآفرینی ۰/۷۶ برآورد شده است. این تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بوده که جامعه آماری آن کلیه اساتید مشغول به تدریس در دانشگاه ارومیه که در مجموع ۳۲۶ نفر می باشند، در این پژوهش ۵۰ نفر به عنوان نمونه آماری به روش تصادفی ساده انتخاب شده اند. متغیر مستقل در این پژوهش پنج مولفه سازمان یادگیرنده و متغیر وابسته کارآفرینی می باشد. تجزیه و تحلیل اطلاعات به کمک بسته نرم افزاری SPSS و با استفاده از روشهای آمار توصیفی و همچنین آمار استنباطی به وسیله آزمون ضریب همبستگی پیرسون انجام گردید. تجزیه و تحلیل فرضیه های تحقیق حاکی از آن بوده که بین قابلیت شخصی، الگوهای ذهنی، آرمان مشترک، یادگیری تیمی و تفکر سیستمی با قابلیت کارآفرینی ارتباط معنی دار وجود دارد.

فهرست مطالب

عنوان..... صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

- ۱..... مقدمه
- ۲..... بیان مسئله پژوهش
- ۳..... اهمیت و ضرورت پژوهش
- ۵..... اهداف پژوهش
- ۵..... فرضیه های پژوهش
- ۶..... تعاریف نظری اصطلاحات
- ۷..... تعاریف عملیاتی اصطلاحات

فصل دوم: ادبیات تحقیق

- ۸..... مقدمه
- ۸..... یادگیری
- ۹..... تفاوت آموزش و یادگیری
- ۱۰..... یادگیری سازمانی
- ۱۱..... روش تفکر مدیریت و سازمانهای یادگیرنده
- ۱۲..... سازمان یادگیرنده
- ۱۳..... تفاوت های سازمانهای سنتی و سازمانهای یادگیرنده
- ۱۴..... ویژگی های جدید سازمانهای یادگیرنده
- ۱۶..... سطوح یادگیری سازمانی
- ۱۶..... یادگیری تک حلقه ای
- ۱۶..... یادگیری دو حلقه ای

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
یادگیری سه حلقه ای	۱۶
دیدگاه‌های ارائه شده در مورد سازمان یادگیرنده	۱۷
دیدگاه پدler و همکارانش	۱۷
دیدگاه پیتز سنگه	۱۷
دیدگاه کاروین	۱۸
ابعاد یا اصول سازمان یادگیرنده	۱۹
تسلط فردی (قابلیت شخصی)	۱۹
مدلهای ذهنی	۲۰
تفکر سیستمی	۲۰
یادگیری تیمی	۲۱
آرمان مشترک	۲۱
توسعه منابع انسانی به وسیله سازمان یادگیرنده	۲۲
موانع ایجاد سازمان یادگیرنده	۲۳
الف) موانع زیر بنایی حرکت به سوی سازمان یادگیرنده	۲۳
ب) موانع ساختاری (سلسله مراتب)	۲۴
مشخصات سیستمی سازمان یادگیرنده	۲۴
کارآفرینی	۲۶
سیر تکامل کارآفرینی	۲۶
انواع کارآفرینی	۲۹
الف) کارآفرین مستقل	۳۰

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
ب) کارآفرین درون سازمانی.....	۳۰
ج) کار آفرین سازمانی.....	۳۰
رویکردهای موجود در خصوص علل کارآفرینی.....	۳۱
عوامل موثر در ایجاد روحیه کارآفرینی.....	۳۲
الف) استراتژی ایجاد کارآفرینی سازمانی.....	۳۲
ب) استراتژی ایجاد سازمانهای کارآفرینی.....	۳۲
کارآفرینی در مدیریت آموزشی.....	۳۳
آموزش کارآفرینی.....	۳۴
مطالعات انجام شده در ارتباط با موضوع پژوهش.....	۳۶
مطالعات داخلی سازمان یادگیرنده.....	۳۶
مطالعات خارجی سازمان یادگیرنده.....	۳۷
مطالعات داخلی کارآفرینی.....	۳۹
مطالعات خارجی کارآفرینی.....	۴۰
فصل سوم: روش تحقیق	
مقدمه.....	۴۲
روش تحقیق.....	۴۲
جامعه آماری.....	۴۲
برآورد حجم نمونه.....	۴۳
ابزار اندازه گیری و روش گردآوری داده ها.....	۴۴
روش نمونه گیری.....	۴۴

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه
مشخصات پرسشنامه سازمان یادگیرنده.....	۴۵
راهنمای تصحیح و نحوه نمره گذاری سوالات پرسشنامه سازمان یادگیرنده.....	۴۵
مشخصات پرسشنامه کارآفرینی.....	۴۵
راهنمای تصحیح و نحوه نمره گذاری سوالات پرسشنامه کارآفرینی.....	۴۵
روایی و پایایی.....	۴۶
روایی.....	۴۶
پایایی.....	۴۶
روش تجزیه و تحلیل داده ها.....	۴۷
الف) روشهای آمار توصیفی.....	۴۷
ب) روشهای آمار استنباطی.....	۴۷
فصل چهارم : یافته های پژوهش	
مقدمه.....	۴۸
بخش اول: جداول و نمودارهای توزیع فراوانی پاسخهای اساتید به سوالات پرسشنامه.....	۴۸
بخش دوم: تحلیل و تفسیر فرضیه های پژوهش.....	۱۰۰
فرضیه اول: بین قابلیت شخصی اعضای هیئت علمی با میزان کارآفرینی رابطه وجود دارد.....	۱۰۰
فرضیه دوم: بین مدل‌های ذهنی اعضای هیئت علمی با میزان کارآفرینی رابطه وجود دارد.....	۱۰۱
فرضیه سوم: بین آرمانهای مشترک ذهنی اعضای هیئت علمی با میزان کارآفرینی رابطه وجود دارد.....	۱۰۲
فرضیه چهارم: بین یادگیری تیمی اعضای هیئت علمی با میزان کارآفرینی رابطه وجود دارد.....	۱۰۳
فرضیه پنجم: بین تفکر سیستمی اعضای هیئت علمی با میزان کارآفرینی رابطه وجود دارد.....	۱۰۴

فهرست مطالب

عنوان..... صفحه

فصل پنجم: نتایج و پیشنهادات

۱۰۵..... خلاصه پژوهش و نتیجه گیری

۱۰۶..... یافته های پژوهش

۱۱۰..... پیشنهادات

۱۱۰..... پیشنهادات کاربردی

۱۱۱..... پیشنهادات پژوهشی

۱۱۱..... محدودیت ها

ضمائم:

۱۱۲..... منابع و مأخذ

..... پرسشنامه

..... خروجی های کامپیوتری نرم افزار SPSS

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه
جدول ۱-۳ حجم جامعه آماری پژوهش.....	۴۲
جدول ۲-۳ حجم نمونه آماری پژوهش.....	۴۳
جدول ۳-۳ راهنمای تصحیح و نحوه نمره گذاری سوالات پرسشنامه سازمان یادگیرنده.....	۴۴
جدول ۴-۳ راهنمای تصحیح و نحوه نمره گذاری سوالات پرسشنامه کارآفرینی.....	۴۴
جدول ۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱ پرسشنامه.....	۴۸
جدول ۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲ پرسشنامه.....	۴۹
جدول ۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۳ پرسشنامه.....	۵۰
جدول ۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۴ پرسشنامه.....	۵۱
جدول ۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۵ پرسشنامه.....	۵۲
جدول ۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۶ پرسشنامه.....	۵۳
جدول ۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۷ پرسشنامه.....	۵۴
جدول ۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۸ پرسشنامه.....	۵۵
جدول ۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۹ پرسشنامه.....	۵۶
جدول ۱۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۰ پرسشنامه.....	۵۷
جدول ۱۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۱ پرسشنامه.....	۵۸
جدول ۱۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۲ پرسشنامه.....	۵۹
جدول ۱۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۳ پرسشنامه.....	۶۰
جدول ۱۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۴ پرسشنامه.....	۶۱
جدول ۱۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۵ پرسشنامه.....	۶۲
جدول ۱۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۶ پرسشنامه.....	۶۳

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه
جدول ۱۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۷ پرسشنامه.....	۶۴
جدول ۱۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۸ پرسشنامه.....	۶۵
جدول ۱۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۹ پرسشنامه.....	۶۶
جدول ۲۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۰ پرسشنامه.....	۶۷
جدول ۲۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۱ پرسشنامه.....	۶۸
جدول ۲۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۲ پرسشنامه.....	۶۹
جدول ۲۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۳ پرسشنامه.....	۷۰
جدول ۲۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۴ پرسشنامه.....	۷۱
جدول ۲۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۵ پرسشنامه.....	۷۲
جدول ۲۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۶ پرسشنامه.....	۷۳
جدول ۲۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۷ پرسشنامه.....	۷۴
جدول ۲۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۸ پرسشنامه.....	۷۵
جدول ۲۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱ پرسشنامه.....	۷۶
جدول ۳۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲ پرسشنامه.....	۷۷
جدول ۳۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۳ پرسشنامه.....	۷۸
جدول ۳۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۴ پرسشنامه.....	۷۹
جدول ۳۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۵ پرسشنامه.....	۸۰
جدول ۳۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۶ پرسشنامه.....	۸۱
جدول ۳۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۷ پرسشنامه.....	۸۲
جدول ۳۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۸ پرسشنامه.....	۸۳

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه
جدول ۳۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۹ پرسشنامه.....	۸۴
جدول ۳۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۰ پرسشنامه.....	۸۵
جدول ۳۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۱ پرسشنامه.....	۸۶
جدول ۴۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۲ پرسشنامه.....	۸۷
جدول ۴۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۳ پرسشنامه.....	۸۸
جدول ۴۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۴ پرسشنامه.....	۸۹
جدول ۴۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۵ پرسشنامه.....	۹۰
جدول ۴۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۶ پرسشنامه.....	۹۱
جدول ۴۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۷ پرسشنامه.....	۹۲
جدول ۴۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۸ پرسشنامه.....	۹۳
جدول ۴۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۹ پرسشنامه.....	۹۴
جدول ۴۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۰ پرسشنامه.....	۹۵
جدول ۴۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۱ پرسشنامه.....	۹۶
جدول ۵۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۲ پرسشنامه.....	۹۷
جدول ۵۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۳ پرسشنامه.....	۹۸
جدول ۵۲-۴ آزمون ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین قابلیت شخصی و کارآفرینی.....	۹۹
جدول ۵۳-۴ آزمون ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین مدل‌های ذهنی و کارآفرینی.....	۱۰۰
جدول ۵۴-۴ آزمون ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین آرمان مشترک و کارآفرینی.....	۱۰۱
جدول ۵۵-۴ آزمون ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین یادگیری تیمی و کارآفرینی.....	۱۰۲
جدول ۵۶-۴ آزمون ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین تفکر سیستمی و کارآفرینی.....	۱۰۳

فهرست نمودار

عنوان.....	صفحه
نمودار ۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱ پرسشنامه.....	۴۸
نمودار ۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲ پرسشنامه.....	۴۹
نمودار ۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۳ پرسشنامه.....	۵۰
نمودار ۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۴ پرسشنامه.....	۵۱
نمودار ۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۵ پرسشنامه.....	۵۲
نمودار ۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۶ پرسشنامه.....	۵۳
نمودار ۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۷ پرسشنامه.....	۵۴
نمودار ۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۸ پرسشنامه.....	۵۵
نمودار ۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۹ پرسشنامه.....	۵۶
نمودار ۱۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۰ پرسشنامه.....	۵۷
نمودار ۱۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۱ پرسشنامه.....	۵۸
نمودار ۱۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۲ پرسشنامه.....	۵۹
نمودار ۱۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۳ پرسشنامه.....	۶۰
نمودار ۱۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۴ پرسشنامه.....	۶۱
نمودار ۱۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۵ پرسشنامه.....	۶۲
نمودار ۱۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۶ پرسشنامه.....	۶۳
نمودار ۱۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۷ پرسشنامه.....	۶۴
نمودار ۱۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۸ پرسشنامه.....	۶۵
نمودار ۱۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۹ پرسشنامه.....	۶۶
نمودار ۲۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۰ پرسشنامه.....	۶۷

فهرست نمودار

عنوان.....	صفحه
نمودار ۲۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۱ پرسشنامه.....	۶۸
نمودار ۲۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۲ پرسشنامه.....	۶۹
نمودار ۲۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۳ پرسشنامه.....	۷۰
نمودار ۲۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۴ پرسشنامه.....	۷۱
نمودار ۲۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۵ پرسشنامه.....	۷۲
نمودار ۲۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۶ پرسشنامه.....	۷۳
نمودار ۲۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۷ پرسشنامه.....	۷۴
نمودار ۲۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۸ پرسشنامه.....	۷۵
نمودار ۲۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱ پرسشنامه.....	۷۶
نمودار ۳۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲ پرسشنامه.....	۷۷
نمودار ۳۱-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۳ پرسشنامه.....	۷۸
نمودار ۳۲-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۴ پرسشنامه.....	۷۹
نمودار ۳۳-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۵ پرسشنامه.....	۸۰
نمودار ۳۴-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۶ پرسشنامه.....	۸۱
نمودار ۳۵-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۷ پرسشنامه.....	۸۲
نمودار ۳۶-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۸ پرسشنامه.....	۸۳
نمودار ۳۷-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۹ پرسشنامه.....	۸۴
نمودار ۳۸-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۰ پرسشنامه.....	۸۵
نمودار ۳۹-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۱ پرسشنامه.....	۸۶
نمودار ۴۰-۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۲ پرسشنامه.....	۸۷

فهرست نمودار

عنوان.....	صفحه
نمودار ۴-۴۱ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۳ پرسشنامه.....	۸۸
نمودار ۴-۴۲ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۴ پرسشنامه.....	۸۹
نمودار ۴-۴۳ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۵ پرسشنامه.....	۹۰
نمودار ۴-۴۴ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۶ پرسشنامه.....	۹۱
نمودار ۴-۴۵ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۷ پرسشنامه.....	۹۲
نمودار ۴-۴۶ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۸ پرسشنامه.....	۹۳
نمودار ۴-۴۷ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۱۹ پرسشنامه.....	۹۴
نمودار ۴-۴۸ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۰ پرسشنامه.....	۹۵
نمودار ۴-۴۹ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۱ پرسشنامه.....	۹۶
نمودار ۴-۵۰ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۲ پرسشنامه.....	۹۷
نمودار ۴-۵۱ توزیع فراوانی و درصد فراوانی پاسخهای اساتید به سوال ۲۳ پرسشنامه.....	۹۸

فصل اول: کلیات طرح

مقدمه

بیان مسئله پژوهش

اهمیت و ضرورت پژوهش

اهداف پژوهش

فرضیه های پژوهش

تعاریف نظری اصطلاحات

تعاریف عملیاتی اصطلاحات

افزایش تغییر و تحولات محیطی مانند توسعه روزافزون فناوری، افزایش شدت رقابت در سراسر زنجیره های کسب و کار، تغییر فزاینده انتظارات مشتریان و ذینفعان و جلب رضایت آنها سازمانها را وادار ساخته است که برای حفظ بقا، رشد و توسعه خود را با محیطشان انطباق دهند. بدین ترتیب مفهوم جدیدی وارد واژگان دانش مدیریت شده است سازمان یادگیرنده، مفهومی که به سرعت مورد توجه مدیران و دانشمندان مدیریت در حوزه عمل و تئوری قرار گرفت. امروزه نظامهای مختلف اجتماعی با چالشهای پیچیده و فزاینده ای رو به رو هستند. کارآفرینی قابلیت است که می تواند نظامهای امروزی را در این برهه حساس نجات داده و بقای آنها را تضمین کند. اهمیت کار آفرینان بخاطر ارزشی است که به اشکال گوناگون توسط آنها ایجاد می شود. این ارزش ممکن است کشف دانش جدید، ایجاد تکنولوژی جدید، بهبود تولیدات یا خدمات موجود، یافتن راههای گوناگون برای تولید کالا یا خدمات با صرف منابع کمتر و ... باشد. در واقع پیدا کردن راههای جدید ارضای نیازهای مشتریان و ایجاد نگرش جدید نسبت به تولیدات و خدمات موجود از مهمترین کارهای کارآفرینان محسوب می شود (پرداختچی و شفیق زاده، ۱۳۸۵، ص ۱۱). هر کار آفرین برای صاحب کار شدن و مدیریت در کسب و کار به شیوه فردی خود عمل می کند. کارآفرین بودن یعنی در هم آمیختن ویژگیهای شخصی، ابزار مالی و منابع موجود در محیط کار. بسیاری از ویژگیهای شخصی را می توان پرورش داد و به کمک آن در کسب و کار به معنی اعم عبارت از فکر تولید، فروش، سود و گرایش بهینه و سریع سرمایه های مادی و معنوی به موفقیت دست یافت. اکثر مردم این قابلیت را دارند که ویژگیها را به کار گیرند. کارآفرین بودن یعنی، توانا بودن در کشف و ارزیابی فرصت ها، جمع آوری منابع لازم و عمل کردن به گونه ای که از فرصت، بهره برداری شود. کارآفرین، هدایت کننده است و باید در اجرای اکثر فعالیت های خود از صفت رهبری برخوردار باشد (شاه حسینی، ۱۳۸۶، ص ۱۶-۱۵).

بیان مسئله پژوهش

سازمانها به مثابه موجوداتی زنده و پویا، همزمان با رشد و تحول جوامع تغییر و تکامل می یابند و از راه فرایند « جذب و انطباق» با محیط و بافت اجتماعی خویش سازگار می گردند. از سوی دیگر سازمانها نیز با کمیت و کیفیت محصولات و خدمات خود بر محیط اجتماعی اثرات متقابلی دارند (قهرمانی، ۱۳۸۰، ص ۷۹). طی دهه های اخیر و همزمان با موج عظیم تغییرات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی، سازمان ها نیز دستخوش دگرگونی های ساختاری و بنیادین فراوانی شده اند. با وجود این وجه اشتراک تمامی این دگرگونی ها، رشد روزافزون علم و دانش است (رجب بیگی، ۱۳۸۰، ص ۷۳) سازمانهایی که علم مدیریت امروزه آنها را سازمان یادگیرنده می نامد و کارآمدی آنها نیازمند کارآفرینی است، اصولاً استعدادهای خلاق و کارآفرین در محیط های مطلوب شکوفا و متبلور می سازند. بنابراین یکی از الزامات و روش مهم متبلور کردن کارآفرینی، بوجود آوردن سازمانی پویا، مستعد و بطور کلی یادگیرنده است (یار محمدزاده، ۱۳۸۶، ص ۵) سازمان یادگیرنده را نوعی از سازمان به شمار می آورند که هدف اصلی آن یادگیری است و آموزش و یادگیری در آن نهادینه شده است. سازمان یادگیرنده در طول زمان می آموزد تغییر می کند و عملکردش را متحول می سازد. سازمان یادگیرنده سازمانی است که عملکردش از طریق آگاه شدن و درک بهتر، بهبود می یابد و اصلاح می شود سازمانها زمانی یادگیرنده و کارآفرین شمرده می شوند که بتوانند استنباطاتی را از تاریخ و تجربیات خود بدست آورند و آنها را به صورت کاربردی راهنمای رفتارهایشان قرآن دهند (قهرمانی، ۱۳۸۰، ص ۸۱). سازمانهایی که در آنها خلق دانش و آگاهی جدید، ابداعات و ابتکارات یک کار تخصصی اختصاصی نیست بلکه نوعی رفتار همگانی است، روشی که همه ی اعضای سازمان بدان عمل می کنند. بعبارت دیگر سازمان یادگیرنده، سازمانی است که هر فردی در آن انسانی خلاق و کارآفرین است. در این سازمان تفکر به بحث های جمعی و کشف نظرات و افکار تشویق می شوند و نوآوری را پرورش می دهند (یعقوبی، ۱۳۸۶، ص ۵۹). تحولات و دگرگونیهای نظام اجتماعی، اقتصادی در عصر حاضر، ریشه در پیشرفت و تغییرات به وجود آمده در علم و کارآفرینی دارد که این به نوبه خود منجر به تغییر در

علائق و ذائقه ها گردیده است. بدون تردید سازمانهای عصر حاضر با تحولات و تهدیدات گسترده روبرو هستند، از اینرو تضمین و تداوم حیات و بقای سازمانها نیازمند یافتن راه حلها و روشهای جدید مقابله با مشکلات است که به نوآوری، ابداع، ساخت کالاها، فرایند ها و روشهای جدید بستگی دارد (احمد پورداریانی، ۱۳۸۲، ص ۵۴). یک کارآفرین علاوه بر اینکه می تواند مدیر خلاق و موفق باشد از روحیه مسئولیت پذیری بالایی هم برخوردار می شود. هر کاری که به او واگذار شود، با خلاقیت، نوآوری و وظیفه شناسی مسئولیت خود را بخوبی انجام می دهد. عبارت دیگر یک کارآفرین در سلسله مراتب مدیریت همواره رفتار بهره وری مناسبی را نسبت به بالادست های خود خواهد داشت (شاه حسینی، ۱۳۸۶، ص ۲۲).

اهمیت و ضرورت پژوهش

ضرورت تبدیل شدن سازمان یادگیرنده از آنجا ناشی می شود که با افزایش پیچیدگی و سرعت تغییرات محیطی، عدم اطمینان در محیط سازمانی فزونی یافته است. سازمانها نیاز بیشتری به دانش و آگاهی گسترده از عوامل محیطی دارند تا بتوانند خود را با تغییر و تحولات محیطی تطبیق دهند. درحقیقت در دنیای متغیر، فرایند یادگیری نیز متحول شده است. زمانی که آینده امتداد حال بود. معقول به نظر می رسید که فرض کنیم آنچه امروز کارساز است، سال بعد هم می تواند موثر باشد. دنیای کسب و کار ثبات ندارد. پیوسته تغییراتی را شاهد هستیم که نه تنها سریعتر از گذشته به وقوع می پیوندد که نا پیوسته هم هستند. چنین تغییراتی تداوم ندارد و از توالی منطقی نیز پیروی نمی کند. در نتیجه آنهایی که نتوانند تغییر کنند و به ثبات ادامه دهند، محو خواهد شد. عبارت دیگر تنها راه چاره سازمانها آن است که از طریق یادگیری، عادات جدید را کسب کنند. امروزه عمده ترین خطر این است که رقبا درصدد دگرگون ساختن قواعد بازی برآیند. در این صورت اگر سازمانی بر اساس قواعد مطلوب خود عمل نماید، رقبا مزیت رقابتی چنین سازمانی را از بین خواهند برد در مواجهه با چنین خطری، چهار واکنش ممکن متصور است که همه آنها بیش از آنکه وابسته به رقابت باشند، به سرعت یادگیری وابسته هستند. این واکنش ها عبارتند از:

۱- فراگیری نحوه انطباق قواعد تغییر یافته با شرایط موجود